

והיו למאורות | יומא דהילולא קדישא של צדיקי הדורות

הרה"ק שלום מבעלזא זצ"ל כ"ז אלול תרט"ו

זמני אורה | אמרות קודש וניצוצי אורה בעניני דיומא

ראש השנה

בערב ראש השנה אפשר לתקן כל השנה

יש לומר סמך למנהגנו להרבות בערב ראש השנה בסליחות, שהטעם פשוט שאם לא עכשו אימתי, כי עתה הוא היום האחרון בשל ברוך ולהתפלל פשוט בפירוש, ובעבור זה יפעם לב האדם וקורא ומיזיר.

להבין פירוש המילות

עיקר הוא שצריך ליהזר בכל השנה ובפרט בראש השנה ויום הכיפורים להתפלל סתם בפירוש המילות ולא כאותם המתפללים מתוך סידור האריז"ל ואינם יודעים בין ימינם ושמאלם בשום כוונה והם מכוונים כוונות זרות, רק העיקר שיהיה האדם שפל ברוך ולהתפלל פשוט בפירוש המלות ולדבק עצמו אל האותיות התפילה, והאותיות עצמם באים למעלה ונעשים הכוונות והיודים מעצמם. (תולדות אהרן)

עיקר העבודה היא בתפילות הקבועות

ועוד צריך אני לעוררך ולהזכירך ולהזיזך אף שכבר ידוע הוא לך, אבל להזכיר אני צריך, בענין התפלות של ר"ה ויה"כ שהעולם אומרים אותם באמת בהתעוררות גדול אך עיקר מגמתם שהם מתעוררים הם בפסוקים ותפלות החזרות הנאמרים בחזרה אבל התפילה הסדורה בפקוקי דזמרה וקרבנות וקיש ותפלה הם אומרים במרוצה כמו בכל השנה, ואינם יודעים כי זה העיקר הוא התוספות ולא יקובל ויה"כ שהעולם אומרים אותם באמת בהתעוררות גדול אך עיקר מגמתם שהם מתעוררים הם בפסוקים ותפלות החזרות הנאמרים בחזרה אבל התפילה הסדורה בפקוקי דזמרה וקרבנות וקיש ותפלה הם אומרים במרוצה כמו בכל השנה, ואינם יודעים כי זה העיקר הוא התוספות ולא יקובל בתוספות בלתי העיקר ובדרושים של הרב ר' בער זלה"ה בהכתבים יש שם דרוש ארוך על גנות האנשים האלו ואתה ידעת זה מעיקרא מעצמך ממנהג הקדוש מ"ה מנחם מענדל זלה"ה מפרעמישלאן שעשה העיקר עיקר, בפרט ביום גורא כזה צריך לשים נפש בכפו לכוונה התיבות ואותיות כידוע וכו"ש, ובה מעלים התפלות הפסולות של כל השנה כיצד מכל הספרים ואין להאריך בזה. (יושר דברי אמת, אות 11)

לב נשבר פוהה כל השערים

מון הבעל שם טוב הק' לימד את הרב הקדוש רבי זאב וואלף קיצעס זצ"ל שהיה הבעל תוקע, את כל כוונות התקיעות, ורשם אותן בכתב, וכשהגיע זמן התקיעות לקח ממנו הבעל שם טוב הקדוש את הכתב, וכאשר ראה ר' וואלף שהכתב אין עמו נשבר לבו בקרבו עד מאד, אח"כ אמר לו הבעש"ט כי כוונות הם כמו מפתחות לשערים, אך לפעמים העלה המנעול חלודה שאי אפשר לפותחו במפתח, אבל לב נשבר הוא כמו קרדום ברזל שבכוונו לשבור את כל המנעולים וכל דלתות נחושת.

בתקיעת שופר נשפץ פנסה לכלל ישראל

תקיעת שופר ורדיית הפת חכמה ואינה מלאכה (שבת ק"ה, ב) ויש להבין השייכות זה לזה, והנה ענין תקיעת שופר הוא לעורר החיים, רחמי עליון בהשפעת חסדים מגולים לכל ישראל, בפרנסה בהרחבה וכל טוב, וממילא מובן דהחכמה בתקיעת שופר, היא רדיית הפת לכלל ישראל. (הרה"ק רבי ישכר בער מראדושץ זצ"ל)

הפתח שער דרופקי בתשובה

אמר אי"ז החידושי הרים זצ"ל לרופקי בתשובה היינו האבות שהמה דרופקים בלבם של בני ישראל שיעשו תשובה ולהם נפתח השער. (ליקוטי הרה"ק)

התפלת על גלות השכינה

אף שבאמת צריך האדם להתפלל בראש השנה ויום הכיפורים על בני חיי מונוני. אבל עיקר התפילה צריך להיות בראש השנה ויה"כ דווקא על בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו ועל גלות השכינה, וכל יהיה מחשבתו על עצמו ח"ו, ואם יאמר האדם מה לי לבנין ביהמ"ק, דע מה שאמרו חז"ל (ירושלמי פ"א הא' ט"ז) כי דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו, כאילו נחרב בימיו והרי אנו ח"ו כאילו אנחנו המחריבים את ביהמ"ק. לכן צריך אדם להשים עיקר מחשבתו ותפילתו על בנין ביהמ"ק שיבנה במהרה בימינו ואז יתגלה מלכותו בעולם וכו". (אחבה ישראל)

ובכן תן פחדך

הרה"ק מראפשיץ זצ"ל אמר בדרך צחות דתיבת פחדך עולה בגימטריא געליט, הוא בעות בלי"א, ואם היו מכוונים געלט רק בתיבת פחדך לא היה רע כל כך, אבל המה מכוונים געלט בכל התפילה, ובכן געלט, תן געלט, פחדך געלט, וכדי בזיון. (אהל אלמלך)

אורו של רבינו הרה"ק רבי שלום מבעלזא זצ"ל הפציע בשנת תקמ"א לאביו רבי אליעזר רוקח זצ"ל מחכמי הקלו"ז בבראדי, ולאמו מרת רבקה הענא ע"ה בת רבי יהודה זונדל רמר"ז נכד הגה"ק המעשה רוקח זצ"ל והגה"ק ה'חכם צבי' זצ"ל. בהגיעו לפרקו נישא לרבינית הצדקנית מרת מלכה ע"ה, בת דודו הרה"ק רבי ישכר דוב רמר"ז זצ"ל ממקאהל. רבינו נתקרב לדורך החסידות בצל הרה"ק רבי שלמה מלוצק זצ"ל, כמו"כ הסתופף בצל הרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין זצ"ל, כמו"כ קנה חכמה מפי הרה"ק רבי אורי השרף מסטרעליסק זצ"ל, והרה"ק המגיד מקאונץ זצ"ל, ובלאהר הרה"ק מלובלין לקח את משרת הרבנות בעיר בעלזא, ולאחר הסתלקות הרה"ק מלובלין החל להנהיג שם את עדתו. ויאסוף אל עמו כב"ז לחודש אלול שנת תרט"ו, ומנו"כ בבעלזא.

בדיות רבינו עדיין צעיר לימים, כיבדו פעם הרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין זצ"ל בקריאת המגילה בפורים, אחרי הקריאה, אמר הרבי מלובלין, 'המעשה הזה כבר שמעתי הרבה פעמים, אבל כמו שמספר זה האברך עוד לא שמעתי מעולם'.

עבודה רבה יגע רבינו בבניית בית הכנסת הגדול בעיר בעלזא, שנבנה על ידו בקדושה וטהרה וכוונות מיוחדים, ומשום מעשה שהיה:

בעת שעוד היה רבינו יושב בעיר סקאהל, קיבל על עצמו עם עוד שני חברים להיות ער אלף לילות ברציפות, ולנצלם לתורה ועבודה. מבין ג' החברים הללו היה רבינו היחיד שהשלים אלף לילות בליל הפסק, בעוד שבי האחרים לא הצליחו בכך, ואחר כמה שאלו לילות, ראו שאין ביכולתם להמשיך.

הוא היה אומר

מות וחיים ביד הלשון (משלי י"ז, כא) יש לדקדק אשר מהנכון שיאמר חיים ומות ביד הלשון, ויש לפרש צ"פ מאמרם ז"ל (ביבמות ז', א) כל מי שאומר דבר הלכה משמו שפתותיו דובבות בקבר. והו' מות; ואח"כ יחיים ביד הלשון, היינו שהיו שפתותיו דובבות בקבר שהוא מבחינת חיה זו הוא 'ביד הלשון' של מי שאומר דבר הלכה משמו של הנפטר.

פעם נכנס אל רבינו חסיד אחד ותלונתו בפיו, על מחשבות זרות העולות לפניו בשעת התפילה, מבלבלות את רעיונותיו ומסיטות את היגיונו לדיוטות נמוכות. השיבו רבינו בבעצה רך, כי לא ייבוש ממנו ויספר לו את כל המחשבות הזרות המציקות לו. וכל אותה העת שהיה החסיד מגלה צפונותיו, התעצם רבינו שרעפיו וניכר היה שהוא עמל להעלות את מחשבותיו של האברך ממצולות השפל. לאחר רגע של שתיקה, נענה ואמר: 'השם יושיעך שלא יבואו אליך עוד'. וכן היה, שנאזו והלאה נחו רעיונותיו ולא הטרדוהו.

אחד מנכדי הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבו זצ"ל שם פעמים לבעלזא ברצותו לבא אל רבינו, אך בדרכו היו לו עיכובים רבים ומניעות שונות, ותלאות רבות. עד שסוף סוף הגיע לבעלזא. בהגיעו ראה את רבינו מהלך לאטו אל התפילה בבית הכנסת, לעומת זאת בעת חזרתו לביתו, לאחר התפילה, ראה אח"כ איך שרבינו ממחר בדרכו. ויהי הדבר לפלא בעיניו, שהרי מצד הדין צריך לעשות להיפך, למהר בהליכה לבית הכנסת ולהאט בצאתו משם. לאחר מכן כשנכנס אל הקודש פנימה, פנה אל רבינו ואמר שברצוני לשאול שלש שאלות, ורבינו נענה לו שאל הצדיק ראשית, רצינית לשאל, או"ל יוכל הרבי לבאר לי פשר המניעות והעיכובים המשוניע שהיו לי בבואי לכאן; ב. למה הלך הרבי אל התפילה באיטיות מרובה, ובשובו, במהירות רבה; ג. ראיתי שרהבי מרפא חולים כשהוא מניח ב' האצבעות, האמה והאצבע, על מקום החולי, וברצוני לשאול למה דוקא בשתי אצבעות אלו. השיב לו רבינו כדברים האלה: על השאלה הא', נהג בעת שהתחילו להדפיס את סידורי התפילה, נביכו רבים וטובים כיצד להדפיס את שם השם, כי אם ידפיסוהו ככתיבתו, אפשר ויבא פעם לידי ביון, ופסקו הרבנים שיכתבו את השם על שתי יודין. נמצא ששני יודין (יהדיים) ביחד זה יחוד שם השם, ומהאי טעמא מנסה הבעל דבר לעיבב בכל מיני עיכובים את גנישתם של שני יהודים, וזו הסיבה שכו"ק קשה היתה ביאתכם כאן. על השאלה השניה הלך לו רבינו: בדרכי לבית הכנסת באתו. נשמות רבות לבקש את תיקונו, ואינו יכול לסרב להן, וזו הסיבה שאני מאיט הליכתי, אבל בשו"ב מהתפילה אין לי ברירה, כי אילו"א אמרתי בהליכתי לא אגיע לביתי עד הערב. ועל השאלה השלישית אמר לו רבינו: הן ידוע שרמ"ק המצוות הן נבגו הרימ"ח האברים, וכשהלכתי אידן לוקח באחד מאיבריו אין זה אלא שחיסר המצוה שנגד אותו אבר, והיות ובעת לימודי אני מצביע ומחווה תמיד בשתי אצבעות אלו ומעבירן מעל התיבות, הרי שורה עליהן קדושת התורה הכוללת את כל המצוות, ולכן אני מעביר שתי אצבעות אלו על מקום החולי, ואור התורה מאיר ומשלים הפגם של המצוה שנגד אותו האבר ובכך מתרפא.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

מקורות: אדמו"ר בעלזא, דברי יצחק, יחוד בדרוו, לב שמת, מגדול ישיעות מלכו, מים רבים, תל תפילות

בדיות רבינו עדיין צעיר לימים, כיבדו פעם הרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין זצ"ל בקריאת המגילה בפורים, אחרי הקריאה, אמר הרבי מלובלין, 'המעשה הזה כבר שמעתי הרבה פעמים, אבל כמו שמספר זה האברך עוד לא שמעתי מעולם'.

עבודה רבה יגע רבינו בבניית בית הכנסת הגדול בעיר בעלזא, שנבנה על ידו בקדושה וטהרה וכוונות מיוחדים, ומשום מעשה שהיה:

בעת שעוד היה רבינו יושב בעיר סקאהל, קיבל על עצמו עם עוד שני חברים להיות ער אלף לילות ברציפות, ולנצלם לתורה ועבודה. מבין ג' החברים הללו היה רבינו היחיד שהשלים אלף לילות בליל הפסק, בעוד שבי האחרים לא הצליחו בכך, ואחר כמה שאלו לילות, ראו שאין ביכולתם להמשיך.

לפתע ראה רבינו והנה בא אליו זקן בעל הדרת פנים נפלאה, אשר פונה אליו בדברי רציון 'דע לך שראני אלוהו הנביא שנשלח למענך מן השמים להרגיע אותך על כל הנעשה כאן, ואת, להודיע לך גודל ההשיבות בשמים של לימוד התורה שלך באלף הלילות שבערתי. ואז לימוד אותו אלוהו הנביא את כל התורה כולה, וסוים בלימוד הלכות בית הכנסת, והנני כי הלכה האחרונה שלמד עמו היה בהלכות בית הכנסת, קיבל אז רבינו על עצמו לעסוק בבניית בית הכנסת כהלכתו, וכפי שקיבל מרבו אלוהו הנביא זכור לטוב.

רבינו אמר פעם: 'מוטב שאדם יאמר על עצמו שהוא אדם גדול ויאמר כן גם על חבירו שהוא גדול, משיאמר שהוא אינו כלום וגם חבירו אינו כלום'.

בדיות הרה"ק מוה"ר שליבאוויטש זצ"ל אברך צעיר עסק במסחר ולצורך כך היה לבוש כסוהו. באחד הפעמים, נזדמן לשולחנו הטהור של רבינו, כאשר נכנס רבינו לבית המדרש, אמר כי ריח טוב עולה באפו, רבינו שהיה באותה עת זקן ולא ראה בעיניו פילס את דרכו בכך הקהל ולא הלך למקומו הקבוע בראש השולחן, והמשמשים בקודש אמרו לרבינו שהוא הולך בכיוון ההפוך אך הוא המשיך ללכת עד שהגיע לירכתי בית המדרש נגש לרה"ק מליובאוויטש תפס אותו בידו ואמר לו: 'אברך, ממני לא מתחבאים' וכשאמרו לו רבינו ששכנאה הוא התבלבל שהרי הוא סוחר ענה 'ישי טוב סוחר מכל סוחרה, ולקח את הרה"ק מליובאוויטש, והושבע ליד השולחן ואמר לו לקחת תפוח שהיה מונח על השולחן לברך ולאכול ממנו ולחלק שריים ענה לו הרה"ק שאבני לא נוהג כך (לחלק שריים) ענהו רבינו שיש לו מרבו הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל סודות גדולים על ענין השיריים ואז אמר לו רבינו את הסודות באלף מילים בזמן קצר ביותר, ואז הסכים הרה"ק מליובאוויטש לכך ולקח תפוח בירך עליו, וחילק